

mostecký / mosteckí

ZPRÁVODAJ

2021 / červen

ZDARMA

Ceny cestovního ruchu Moravskoslezského kraje 2020

Návštěvnické centrum opevnění Šance

Návštěvnické centrum opevnění Šance získalo druhé místo v soutěži „Ceny cestovního ruchu Moravskoslezského kraje 2020“. Soutěž organizuje destinační společnost Moravian-Silesian Tourism společně s Krajským úřadem Moravskoslezského kraje. Ceny cestovního ruchu Moravskoslezského kraje upozorňují na výjimečná místa, osobnosti či počiny v cestovním ruchu.

Ceny cestovního ruchu Moravskoslezského kraje 2020 byly uděleny v pěti kategoriích. Široká veřejnost hlasovala pro neobjevený skvost, nejmalebnější místo v zimě a nejsvětovější místo v Moravskoslezském kraji v roce 2020. V kategoriích osobnost a nejlepší počín cestovního ruchu hlasovala pouze odborná veřejnost v cestovním ruchu.

A právě v kategorii NEJLEPŠÍ POČIN CESTOVNÍHO RUCHU v roce 2020 získalo naše Návštěvnické centrum opevnění Šance druhé místo.

Pro představu uvádíme, které další projekty byly v této kategorii oceněny:

1. místo: Flascharův důl, Odry
2. místo: Návštěvnické centrum opevnění Šance, Mosty u Jablunkova
3. místo: Muzeum potravin a zemědělských strojů, Ostrava

Více o soutěži a dalších oceněných naleznete na webu www.cenycr.cz

KALENDÁŘ AKCÍ

Do 18. 6.

4 krajiny

Výstava fotografií Juraje Reka, Mariána Závackého, Vladimíra Vidry a Miroslava Broze
Dřevěnka na Fojtství
www.gotic.cz, 558 341 586

Do 25. 6.

Svět očima dětí mateřských škol

Společná výstava prací dětí z Mateřských škol Mosty u Jablunkova, Dřevěnka na Fojtství
www.gotic.cz, 558 341 586

Do 31. 8.

Útěk do přírody

Výstava obrazů Lenky Bromkové malovaných ústy, Místní knihovna
558 368 014

7. 6., 13:30

Jak pracovat s chytrým telefonem, tabletem, notebookem?

Akce pro seniory 65+
Přihlaste se na:
kc@mostyujablunkova.cz
nebo 735 171 637
Komunitní centrum

10. 6., 17:00

Čtenářský klub

Diskuze o knihách, postřehy z četby, recenze, Místní knihovna
558 368 014

27. 6.

Poutní slavnost ke cti sv. Petra a Pavla

Mše sv. v jazyce českém a polském
Prostranství u kapličky sv. Petra a Pavla na Šancích, 558 367 616

Velký sportovní úspěch

Dne 11. dubna 2021 se konalo Mistrovství ČR v přespolním běhu. Výborným výkonem nás mile překvapila žákyně 9. ročníku naší školy Michaela Čmielová, která i přes velkou konkurenci obsadila vynikající 14. místo. Gratulujeme a přejeme mnoho dalších úspěchů.

Mgr. Veronika Sikorová,
zástupce ředitele ZŠ

www.jcted.cz © Josef Janda

INFORMACE Z OBECNÍHO ÚŘADU

BLAHOPŘEJEME SKLADAMY ŽYCZENIA

Blahopřejeme občanům,
kteří se v měsíci červnu 2021
dožívají životního jubilea:

92 let:

Helena Byrtusová

90 let:

Bronislava Bazgierová
Jan Niedoba

85 let:

Terezie Lacková
Emil Niedoba

80 let:

Marie Niedobová

Přejeme hodně zdraví
a osobní pohody!

Výzva k oznámení stavu vodoměru

Vyzýváme odběratele pitné vody, kteří jsou napojeni na obecní vodovodní řadu a majitele nemovitostí napojené na kanalizační řadu a mají nastaveno pololetní vyúčtování, aby oznámili stav vodoměru do **15. 06. 2021**.

email:
p.macurak@mostyujablunkova.cz
tel: 558 337 919

Informace občanům

Informujeme občany, že obec stále přijímá žádosti o návratné finanční výpomoci (kotlíkové půjčky), aktuálně do **30. 4. 2022 s termínem realizace výměny kotlů do 30. 6. 2022**.

Lhůta pro přijímání žádostí i vyúčtování výměn je prodloužena z důvodu vyhlášení nové verze Programu na poskytování návratných finančních výpomocí v březnu 2021. **Tyto půjčky však budou poskytovány jen do výše alokovaných finančních prostředků, které k dnešnímu dni činí 3 918 755 Kč.**

Současné upozorňujeme, že pokud máte uzavřenou smlouvu před datem 25. 3. 2021, jsou pro Vás platné původní lhůty.

Připomínáme základní podmínky programu

Maximální výše návratné finanční výpomoci činí:

- **200.000 Kč** v případě, že novým nízkoemisním zdrojem je tepelné čerpadlo, automatický kotel pouze na biomasu nebo kotel pouze na biomasu s ručním přikládáním;
- **150.000 Kč** v případě, že novým nízkoemisním zdrojem je plynový kondenzační kotel.

Občanům bude poskytována podpora na předfinancování a refinancování výdajů projektu, a to ve výši odpovídající celkové předpokládané ceně projektu uvedeně v žádosti podané na Moravskoslezský kraj. V případě, že předpokládané způsobilé výdaje jsou vyšší, než byly uvedeny v žádosti MSK, doloží občan tuto skutečnost rozpočtem s detailním rozpisem dílčích položek rozpočtu. v rozsahu způsobilých výdajů.

Způsobilými výdaji jsou výdaje na stavební práce, dodávky a služby bezprostředně související s předmětem návratné finanční výpomoci, jimiž jsou:

1. stavební práce, dodávky a služby spojené s pořízením kotle na biomasu včetně nákladů na úpravu spalinových cest,
2. stavební práce, dodávky a služby spojené s pořízením tepelného čerpadla,
3. stavební práce, dodávky a služby spojené s pořízením plynového kondenzačního kotle včetně nákladů na úpravu spalinových cest,
4. stavební práce, dodávky a služby spojené s pořízením nové otopné soustavy nebo úpravou stávající otopné soustavy, včetně dodávky a instalace akumulční nádoby nebo kombinovaného bojleru, pokud je toto doporučeno projektem, výrobcem nebo dodavatelem, vždy v návaznosti na pořízení nového zdroje tepla pro vytápění,
5. zkoušky nebo testy související s uváděním majetku do stavu způsobilého k užívání a k prokázání splnění technických parametrů, ovšem pouze v období do kolaudace (uvedení do trvalého provozu),
6. projektová dokumentace. Tyto náklady nezahrnují náklady na zpracování žádosti o poskytnutí dotace.

Obec Mosty u Jablunkova

Pozemky propadnou státu

V České republice je stále více než 170 tisíc nemovitostí a pozemků, u nichž není jasný majitel. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových několik let vyzývá, aby si lidé zkontrolovali, zda jim některý z opuštěných pozemků nepatří. Seznam ÚZSVM pravidelně aktualizuje, velkou většinu položek tvoří pozemky, zejména se jedná o ornou půdu a také cesty, lesní nebo travní pozemky. Najdou se ale také rodinné a bytové domy, chaty nebo garáže. Náš obecní úřad na úřední desce zveřejňuje 92 pozemků (<https://www.mostyujablunkova.cz/seznam-nemovitych-veci-podle-65->

zakona-c-256-2013-sb-o-katastru-nemovitosti/d-6693/p1=2964).

Doporučujeme podívat se na tento seznam, zda náhodou Vám nebo Vaším předkům nepatří nějaká nemovitost, o které jste dosud nevěděli. Pokud se vlastníci o nemovitosti nepřihlásí do 31. 12. 2023, uběhne lhůta daná novým občanským zákoníkem, majetek pak přejde do vlastnictví státu.

Budete-li potřebovat bližší informace, obraťte se na Šárku Szotkovskou (s.szotkowska@mostyujablunkova.cz, 553034791)

Obec Mosty u Jablunkova

INFORMACE Z OBECNÍHO ÚŘADU

Vážení spoluobčané,

komise rady obce Sbor pro občanské záležitosti (SPOZ) při OÚ Mosty u Jablunkova pracuje ve složení:

Předsedkyně Mgr. Anna Michálová, členky Anna Szotkowská, Bronislava Waclawková, Mgr. Vlasta Vrzalová, Jana Bublaková, Jiřina Fiedorová, Vanda Waclavková a matrikářka Květoslava Brhelová.

Dne 18. 05. 2021 jsme se sešly, abychom se poradily, jak pokračovat v této složité době v naší práci.

Jak jistě víte, pořádáme pravidelně 4x do roka Slavnostní vítání občánků, návštěvy u jubilantů, tradiční Besedu s důchodci a tolik oblíbené zájezdy. Covid 19 a mimořádné opatření vlády v roce 2020 nám nedovolilo pořádat nic. Je nám to velice líto, ale zdraví a dodržování opatření jsou prioritou.

Rozloučení s vycházejícími předškoláky a školáky se podařilo realizovat. Dárkové balíčky jubilantům se taky podařilo do konce roku 2020 předat, ale ostatní aktivity zůstaly otevřené.

Nejvíce nás trápí neuskutečněné Vítání občánků, dětí narozených koncem roku 2019 a celý rok 2020. Čas se nedá vrátit. Chtěli bychom dětem, prostřednictvím rodičů, předat peněžní poukázku v hodnotě 500 Kč na nákup dětského zboží nebo na zaplacení služeb fotografa.

Všichni občané Mostů u Jablunkova narození v roce 1940, 1945, 1950, kteří měli být pozváni na Besedu s důchodci v roce 2020, mají možnost si vyzvednout peněžní poukázku v hodnotě 300 Kč a nakoupit si libovolné zboží v kterémkoli obchodě v katastru obce Mosty u Jablunkova (prodejna Na Točně, prodejna Argaláš, prodejna Květinka, prodejna u obecního úřadu Bronislav Lipowski, prodejna Na Tunelu, prodejna Eso a Esíčko, prodejna Na Šancích). Víme, že Vám to nenahradí setkání s panem starostou, se spolužáky, poklábosení s kamarády, poslech hudby nebo i taneček.

Vše potřebné ohledně peněžních poukázek pro děti a jubilanty se dozvíte v příštím červencovém zpravodaji.

Od června začneme pomalu navštěvovat jubilanty. Pokud to situace dovolí, v září bychom chtěli uspořádat Vítání občánků pro děti narozené v roce 2021. Besedu s důchodci pro jubilanty narozené v roce 1941, 1946, 1951 plánujeme na podzim 2021.

Pokud se vše podaří a bude možno pořádat zájezd, určitě ho budeme realizovat také během podzimu 2021.

Na závěr bychom Vám rádi připomenuly, že nabízíme **všem** manželským párům, které oslaví v daném roce 50, 60, 65 a více let společného života (**i těm manželům, kteří byli oddáni jinde než v Mostech u Jablunkova**) možnost slavnostního obřadu v prostorách obřadní místnosti Obecního úřadu v Mostech u Jablunkova. Samozřejmě budou všichni zveřejnění ve zpravodaji a při návštěvě členek SPOZ obdrží dárek. V tomto případě Vás prosíme o sdělení přesného data sňatku, abychom Vás mohli zařadit do plánu návštěv.

Prosíme občany, kteří dovrší jubilea 80, 85, 90-100 let, manželské páry, které slaví 50, 60, 65 a více let společného života a **nemají zájem o osobní návštěvu členek SPOZ**, aby nám to sdělili na níže uvedené kontaktní údaje. Pokud tak učiní, obdrží jen písemné blahopřání. Na níže uvedené kontakty můžete také sdělit, pokud si **nepřejete zveřejnění**

Vzdělávání seniorů v oblasti digitálních dovedností

Je vám 65 a více let? **ZDARMA** vás naučíme jak správně ovládat PC, tablet nebo chytrý telefon a jak se bezpečně pohybovat na internetu.

Seminář Jak na chytrý telefon a tablet

tří- až čtyřhodinový seminář dle počtu zájemců

Kdy: pondělí 7. 6. 2021 od 13:30 hod.

Kde: Komunitní centrum,
Mosty u Jablunkova 333, 739 98 Mosty u Jablunkova

Přijďte si s sebou své (dostatečně nabitě) zařízení, se kterým potřebujete poradit.

Akce budou probíhat za platných vládních podmínek.

Účastníci semináře musí mít platný negativní test / potvrzení o očkování / potvrzení o proděláné Covid.

Předem nutná rezervace na níže uvedených kontaktech:
Eva Jouková, tel.: 735 171 637, kc@mostyujablunkova.cz
Komunitní centrum, Mosty u Jablunkova 333

Připojte se

svého jubilea ve zpravodaji obce. Uzávěrka zpravodaje je vždy 18. den v měsíci předcházejícím vydání.

Přejeme Vám hodně zdraví a těšíme se na osobní setkání.

Kontaktní osoba: Květoslava Brhelová, kancelář č. 4
tel.: 558 337 917, e-mail: k.brhelova@mostyujablunkova.cz.

Informace k nájmu hrobových míst na veřejném pohřebišti v Jablunkově

Vážení spoluobčané,

chci Vás touto cestou požádat o následující:

- kontrolu platnosti smluv o nájmu hrobového místa
- kontrolu plateb za pronájem hrobového místa
- sepsání nové smlouvy po ukončení dědického řízení po zemřelém nájemci hrobového místa

Dále žádám všechny nájemce hrobových míst a ostatní občany, kteří hřbitov navštěvují, aby se řídili řádem veřejného pohřebiště, udržovali okolí hrobu v náležitém pořádku a nevyrazovali vzrostlé dřeviny na hroby a v jejich okolí.

Děkuji

Jana Lancová
referent odboru místního hospodářství
Městského úřadu Jablunkov
kancelář 312 (nová budova u hřbitova 2. patro),
tel. 558 340 625, jana.lancova@jablunkov.cz,

GOTIC, příspěvková organizace informuje

www.gotic.cz, www.opevneni-sance.cz, <http://naseknihovna.cz/mostyujablunkova>

GOROLSKÉ TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM

Svět očima dětí mateřských škol

Takový název nese výstava prací malých malířů z mosteckých školek, na které uvidíte, jak svět kolem sebe vidí ony. Proč tato výstava vznikla, jsme se zeptali paní učitelky: „Výtvarné hry – činnost vhodná právě pro děti. Mimořádně podporují tvořivost. Děti jsou od přírody nakloněny experimentování a stále zkoumají různé druhy materiálů, malují, kreslí, vystřihují a míchají barvy. Když zavřeme oči a zkusíme sami vnímat věci jen hmatem, tak si můžeme přibližně vybavit pocity dítěte. Dítě objevuje svět nejen očima nebo rukama, ale všemi smysly. Pro sebevědomí dítěte je neobyčejně důležité vědět: 'Já jsem něco sám udělal a bude to užitečné'. A proto nás napadlo zorganizovat výstavku našich malých malířů. Přijďte si do dřevěnky tato krásná díla prohlédnout do 27. 6.“

4 Krajiny

Konečně jsme se dočkali otevření informačního centra, a proto jsme se rozhodli až do 18. června prodloužit dříve nainstalovanou výstavu čtyř amatérských fotografií ze Žiliny. Na výstavě můžete vidět opravdu nádherné fotografie krajiny. Každý fotograf ji vyfotil „po svém“: Marián Závacký vidí krajinu mnohokrát zprostředkovanou přes odrazy, a tak se zaměřil na fotografování kaluží. Vladimír Vidra kombinuje a upravuje zhotovené fotografie v pokročilých grafických programech. Juraj Rek fotí svým typickým širokoúhlým pohledem především slovenskou krajinu a Miroslav Broz na svých fotografiích zachytil malebné dominanty hor, umocněné východem slunce nebo hvězdnou oblohou.

Fotosoutěž

Až do 30. 6. 2021 můžete zasílat své fotografie do fotosoutěže nazvané „Milujeme hory. Ctíme tradice“. Můžete přihlásit maximálně 3 fotografie v rámci vyhlášených témat:

1. Tradice a zvyky v Mostech u Jablunkova
2. Gírová z různých úhlů pohledu
3. Krásné výhledy z Mostů

Připomínáme, že snímky i s přihláškou je nutné zaslat v elektronické podobě prostřednictvím www.uschovna.cz na adresu fotosoutez@mostyujablunkova.cz nebo osobně přinést na Obecní úřad na CD nosiči. Nezapomeňte prosím každou fotografii označit názvem, datem pořízení a přiřadit ji k vyhlášenému tématu, pokud jsou na snímcích zachyceny osoby, je potřeba doložit jejich souhlas. Podrobnosti najdete na www.gotic.cz. Přejeme mnoho štěstí pro zachycení vítězné fotografie!

MÍSTNÍ KNIHOVNA

Ne ruka, to duše maluje...

Paní Bromková žije s tělesným postižením od narození. Je odkázána na invalidní vozík a ochuzena o schopnost tvořit rukama. Mezi lety 1991 a 2009 žila v Domově svatě Rodiny v Praze, kde si doplnila vzdělání a kde poprvé začala malovat ústy, což se brzy stalo jejím koníčkem. Postupně svůj ta-

lent rozvíjela. Velkou oporou jí v té době byla babička, která ji pravidelně navštěvovala. Častým námětem jejích obrazů je příroda, ke které má blízko. V roce 2013 se vdala a se svým manželem nyní žije v Mostech u Jablunkova. Ráda maluje přírodu, zvířata, zátiší s květy a ovocem. Reprodukce jejích výtvarných děl vydává Nakladatelství UMÚN (Umělci malující ústy nebo nohama) jako kalendáře, přání, dopisní papíry aj. drobné předměty. S obrazovou tvorbou Lenky Bromkové se od 26. května do konce srpna můžete seznámit v naší knihovně na výstavě Útěk do přírody. Plánujeme pro Vás i setkání s paní Bromkovou.

Čtenářský klub

Po delší odmlce zveme všechny příznivce knih a dobré literatury do knihovny 10. 6. v 17:00 na setkání Čtenářského klubu. Přijďte pobesedovat o novinkách a představit ostatním knihy, které jste přečetli a chtěli byste je doporučit ostatním.

WWW.TSCARD.CZ

KARTU KOUPIŠ V INFORMAČNÍM CENTRU

QR CODE

NYNÍ K NÁKUPU KARTY DOSTANEŠ

REGIONÁLNÍ PRODUKT JAKO DÁREK

OCHUTNEJ REGIONÁLNÍ POTRAVINU, ČERPEJ SLEVY A DALŠÍ VÝHODY PŘI CESTOVÁNÍ PO TĚŠÍNSKÉM SLEZSKU

Moravskoslezský kraj

Jak šmakuje Moravskoslezsko?

VÍCE ZÁŽITKŮ ZA MĚNĚ PENĚŽ!

Poznávej přírodu kolem sebe

Milí čtenáři, obohacujeme náš zpravodaj o novou rubriku s názvem „Poznávej přírodu kolem sebe“. Objeví se v každém vydání.

S nápadem přišel mostecký fotograf pan Jan Kufa Kičeřok, který na svých toulkách přírodou objevuje a objektivem zachycuje faunu a flóru našeho okolí. Spolupracuje s RNDr. Magdalénou Roháčovou, Ph.D., která snímky doplňuje odborným textem.

Dle slov autora snímků cílem této rubriky je přiblížit čtenáři „vše, co kolem nás lítá, leze, běhá nebo co jsme zrovna zašlápli.“

Redakční rada

Zlutfásek řešetlákový

Zlutfásek řešetlákový patří k prvním a navíc velmi nápadným posílům jara. Na rozdíl od většiny našich motýlů totiž přezimuje ve stadiu dospělce. Samečci jsou citronově žlutí, samičky, které se objevují o něco později, jsou světlejší a mohou připomínat bělásky. Jelikož však motýl usedá na rostlinu se složenými křídly, bezpečně jej prozradí výrazné červenofialové „očko“ na spodním páru křídel (na horní straně oranžové). Jinak je se složenými křídly snadno přehlédnutelný – křídla svým tvarem a žilnatou připomínají světlý list. Jako jediný běláskovitý motýl má žlutfásek řešetlákový křídla vytažena do špiček.

Je to po všech stránkách pozoruhodný motýl. Poté, co se objeví samičky, nastávají zásadní lety – za samičkou poletuje ve stejné vzdálenosti motýl, často se vznese i do velkých výšek. Samičky poté vyhledávají pupeny nebo mladé listy živých rostlin – řešetláku počistivého nebo u nás na severní Moravě běžnější krušiny olšové. Housenka se vyvíjí přibližně 1 měsíc (dobu larválního vývoje ovlivňuje počasí), před kuklením se vzdaluje z místa, kde prodělala svůj vývoj. Housenky jsou velmi nenápadně zbarvené, což jim umožňuje lépe unikat dobrému zraku ptáků.

Z kulek se dospělci líhnou obvykle v červenci. Patří nejen k našim, ale i evropským rekordmanům v délce života. Zatímco většina našich motýlů žije v tomto stadiu 2-3 týdny, žlutfásek žije až 11 měsíců. Toto neobvykle dlouhé období je energeticky velmi náročné a vyžaduje jedno až několik období klidu. Jedinou prací žlutfásků je tedy v létě pouze sání nektaru a příprava na náročné přezimování. V teplejších částech naší republiky se mohou ukládat i k letnímu spánku, a to dokonce vícekrát. V nejteplejších letních měsících je jim totiž příliš horko, odpočívají tehdy v lesích pod suchým listím. Nejdelším obdobím klidu je pro žlutfásku řešetlákového zimní spánek, kdy se projevuje jako opravdový otužilec. Dokáže přežít i kruté zimní mrazy, dokonce k tomu nepotřebuje ani úkryt. Přezimuje zpravidla zavěšen nízko nad zemí na nějaké rostlině (např. na borůvce) nebo v suchém listí přímo na zemi. Tajemství této odolnosti spočívá ve vytváření nemrznoucích tekutin na bázi glycerinu v jeho těle. Mírná zima mu dokonce vadí a ohrožuje ho – za vyšší teploty není motýl v klidovém stavu a spotřebovává nashromážděnou energii, tu však v zimě nemá jak doplnit.

Zlutfásek řešetlákový patří ke všeobecně rozšířeným motýlům, nejčastěji ho

potkáme na okrajích lesů, na pasekách a lesních loukách, obzvláště hojný je v podhůřích a lesnatějších krajích nížin a pahorkatin. V horách však občas může vystoupat až do výše 2 000 m n. m. U nás není zatím ohrožen.

text: RNDr. Magdaléna Roháčová, Ph.D.
foto: Jan Kufa Kičeřok

Medové info

Jménem mostecké základní organizace Českého svazu včelařů bychom rádi poděkovali zastupitelstvu naší obce a potažmo všem Mostořům za poskytnutou dotaci pro činnost naší organizace na pořízení vybavení pro léčení včelstev.

Dobrý zdravotní stav včel je naší prioritou, a abychom byli úspěšní především v „boji“ proti varroáze, která každoročně v Mostech decimuje desítky včelstev, je potřeba uplatňovat některé společné postupy. Kromě pravidelného léčení je našim dlouhodobým cílem vytvořit v katastru Mostů (samozřejmě včely se neřídí hranicemi obce...) jakési „místní společenství včel“. Věříme, že dosáhneme stavu, kdy populace roztočů nebude představovat větší problém. Proto prosíme každého včelaře, i začínajícího či „neorganizovaného“ v CSV, aby nová včelstva, oddělky pořizoval pokud možno od místních včelařů a v případě, že doveze včelstvo odjinud, aby nás kontaktoval a společně bychom provedli preventivní ošetření.

E-mailový kontakt:

vcelarimosty@seznam.cz anebo
telefon: 725 826 391 David Kohut
(referent pro tlumení včelích nákaz).

Krásné léto plné květín a včel přejí Vaši včelaři.

Josef Kohut

Paměť národa - příběh z Mostů u Jablunkova

V rámci garance Ústavu pro studium totalitních režimů vysílá Český rozhlas relaci „Paměť národa“, ve které zveřejňuje dramatické osudy obyvatel ČR z období obou totalit z minulého století. Chci přiblížit jeden takový osud i z naší obce a jsem přesvědčen, že obdobných je určitě více, které by si zasloužily zveřejnění. V současné době probíhá i nahrávání mých pamětí v této souvislosti.

Na Šurě sídlí více než 350 let rod Gawlasů. V roce 1912 se tam do zemědělské rodiny na jejich grunt narodil Antonín mezi dalších 9 sourozenců (moji strejdové a tety). Dobře se učil a uvědomělý otec Pavel (*1870) ho proto poslal studovat do Českého Těšína na polské gymnázium. Z téhož důvodu tam poslal i svého nejmladšího syna Aloise, narozeného roku 1922. Antonín odmaturoval na začátku čtyřicátých let. Alois v důsledku německé okupace a zrušení polských škol studium nedokončil. Antonín v té době sloužil u polské policie v Katovicích a hned na začátku války byl odvelen na východ Polska k Tarnopolu. Tam padl do sovětského zajetí a byl internován v některém z lágrů pověstné Katyně. Podařilo se mu uprchnout a vydat se na strastiplnou cestu domů. Přimo na západ, přes Němci okupované území Polska, nemohl, a proto se vydal přes Rumunsko, Maďarsko a Slovensko.

Na Mostech v té době, počínaje rokem 1940, začala krutá persekuce polského obyvatelstva. Ze začátku to bylo násilné donucování k přijetí proněmecké slezské národnosti a následné přijetí tzv. volkslisty (předpokládané přiznání německé národnosti). Rodinám, které to odmítly, hrozila konfiskace veškerého jejich majetku a deportace z jejich domovů na nucené práce do Německa. Z Mostů u Jablunkova bylo takto vyvlastněno a vysídleno 18 rodin i s dětmi. Dokonce i jedna matka - vdova s deseti dětmi. Další perzekucí bylo věznění v koncentracích a fyzická likvidace.

Ani mého dědu Pavla (otce Antonína a Aloise) Němci, přes veškerou represi vůči němu a jeho rodině, nedonutili k přijetí volkslisty. Hrozilo mu proto vyvlastnění majetku a vysídlení s celou rodinou. V Jablunkově již čekala německá bauerská (selská) rodina z Bessarabie k nastěhování na jejich grunt. Děda se již smířil s vysídlením a připravoval se na vystěhování. Právě v té době se přes Slovensko vracel ze sovětského zajetí jeho syn Antonín. Ve vlaku z Čadce do Mostů ho poznala hlídka místních mostarských německých ordnerů (kolaborantů). Zatkli ho a on s velkým zármutkem se jen z vlaku díval na svůj rodný dům. Jako polského důstojníka ho Němci internovali. Německá eskorta se zajatým synem přijela k nim na Šuru

s rozhodnutím, že děda buď přijme volkslistu a zůstane na gruntě, nebo ho Němci vysídlí a syna zastřelí jako nepřátelského polského důstojníka. Děda, aby syna zachránil, podlehl a volkslistu podepsal. Tehdy syna viděl naposledy v životě, protože Němci ho již nepropustili a okamžitě poslali na frontu. A to nejen Antonína, ale i jeho nejmladšího bratra Aloise. Děda zakrátko poté v důsledku prožitých útrap zemřel. Alois v roce 1945 na východní frontě padl. Takže děda bohužel, přestože se své národnosti vzdal, jednoho syna sice zachránil, ale druhého ztratil.

Můj strýc Antonín, již jako německý voják ve wehrmachtu, sloužil nejdříve ve Francii a později byl převelen na východní frontu do Ruska. Tam podruhé padnul do sovětského zajetí. V zajetí pracoval jako horník na Donbase. Tam onemocněl a dostal se v již osvobozené Ukrajině do nemocnice. V průběhu zajetí prokázal sovětským orgánům, že není Němec, ale že je Polák ze Slezska a do wehrmachtu byl donucen vstoupit pod pohrůžkou zastřelení jako zajatý polský důstojník. Sověti k němu proto přistupovali vstřícněji a po podléčení ho nechali pracovat v nemocnici v pomocných zdravotnických profesích. V roce 1947 ho ze zajetí propustili.

Po návratu ze zajetí se Antonín oženil. Pracoval na rodném gruntě a postupně se mu narodili 3 synové. Na počátku 70. let dospěla i k nám do podhorské vesnice násilná kolektivizace s cíleným pastevectvím dobytka. Antonín do JZD odmítal vstoupit. Místními komunistickými představiteli byl považován za kulaka. Bylo k němu přistupováno (a nejen k němu) podle hesla „**Ať JZD vládne v Mostech, ať kulakům loupe v kostech**“. Toto heslo vymysleli místní komunisté. Perzekvovali ho všemi možnými způsoby - zvyšováním kontingentů (povinné odvádění zemědělské produkce), omezováním přidělu spotřebního zboží, poukazováním na jeho náboženské cítění a kritikou za jeho působení ve wehrmachtu. Všechno se jim hodilo k tomu, aby ho donutili vstoupit do JZD.

Strejda Antonín přes veškerý nátlak odolal a do JZD nevstoupil. V té době se dva jeho starší synové vyučili v dělnických profesích a nastoupili do zaměstnání. Nejmladší syn Antonín začal studovat dopravní průmyslovku v Šumperku, a to byl okamžik, kdy měli komunisté na něho páku a zlomili ho. Řekli mu, že buď do JZD vstoupí, nebo synovi nedovolí studovat. Protože syn se dobře učil, strejda mu chtěl umožnit vzdělání, a proto i přes jeho odpor do JZD vstoupil.

Z té doby mám i já obdobnou zkušenost. Rovněž i já jsem byl v té době spoluvlast-

níkem zemědělské půdy. V r. 1963, když jsem byl již ve 4. ročníku studia na VŠB, si mně pozvali na MNV v Mostech a sdělili mi, že musím podepsat přihlášku do JZD. Jinak, že budu vyloučen ze studia. Samozřejmě, že jsem byl z toho šokován, protože na tom mém poli hospodařili moji rodiče. Já jsem byl již ženatý s jedním dítětem a do ukončení školy jsem měl již jen jeden rok. Moje vzdělání, o které jsem tak usiloval, by tak přišlo nazmar. Nezbylo mi nic jiného, než souhlasit i když jsem k tomu byl donucen a rodiče byli z toho také nešťastní. Později jsem se dozvěděl, že na schůzích jsem byl dáván za vzor, jako jeden z prvních družstevníků v Mostech.

Strejda Antonín, v tom kocourkovském hospodaření s velmi nízkými hospodářskými výsledky v JZD na Mostech, samozřejmě svou 5 člennou rodinu uživit nemohl. Ucházel se proto o zaměstnání v Třineckých železárnách. Přestože měl předválečnou maturitu, tak v té době, i s ohledem na jeho náboženské přesvědčení a odmítavý postoj vůči tehdejšímu režimu, mohl dostat zaměstnání jen v dělnické profesi. Byl velmi skromný a pokorný, a proto se s tím smířil. Práci dostal na téměř nejhorším pracovišti v železárnách, a to ve slévárně jako cídicí odlitků pneumatickým kladivem v horkém písku, prachu a plynu. Jeho těžkou práci v zemědělství, v dolech na Donbase a válečnými útrapami oslabený organismus na tuto práci ve slévárně doplatil vázoneurózou rukou a silikózou plic. Byl proto přerazen do tzv. nádvorní (úklidové) čtyry, kde pracoval až do důchodu.

Osud a život mého strýčka Antonína byl hodně dramatický. Určitě však tady u nás v Mostech byly osudy i dalších našich spoluobčanů a příbuzných v obou totalitách minulého století ještě horší. Pokud můžete, udělejte vše pro to, abychom si je připomenuli. Zaslouží si to!

Čest jejich památce!

Gavlas Ladislav, ladislavgavlas@volny.cz

strýček Antonín Gawlas

KDYKOLI KAMKOLI. BEZ OMEZENÍ.

VITARA 1.4 BoosterJet 4x4 AllGrip Hybrid

- Inteligentní pohon všech kol AllGrip se čtyřmi volitelnými jízdními režimy
- Nová mild-hybridní 48V pohonná jednotka snižující emise a spotřebu až o 1,7 l/100 km
- Skvělé jízdní vlastnosti za každého počasí
- Bohatá bezpečnostní a komfortní výbava: systém nouzového brzdění, sledování mrtvého úhlu, sledování pohybu za vozem, asistent sjiždění svahu a rozjezdu do kopce, LED světla, vyhřívané sedačky, zadní parkovací kamera, adaptivní tempomat a mnoho dalšího...

... to vše za **563.900 Kč**

www.suzuki.cz

facebook.com/suzukimotorczech

instagram.com/suzukimotorczech

Suzuki Vitara 1.4 BoosterJet Hybrid: emise CO₂ 104–105 g/km (NEDC), kombinovaná spotřeba 4,6–4,6 l/100 km. Fotografie je pouze ilustrativní.

AUTO KANTOR

Vendryně 999, 739 94 Vendryně, tel.: +420 558 350 475
suzuki@autokantor.cz, www.autokantor.cz

STAŇTE SE ČLENY VĚRNOSTNÍHO PROGRAMU A MĚJTE VÝHODNÉ NABÍDKY PO RUCE!

Částečné zatmění Slunce

Ve čtvrtek 10. června 2021 můžeme z území České republiky pozorovat zatmění Slunce. Bude jen částečné, ale proběhne za velmi příznivých pozorovacích podmínek. Poslední viditelné ze střední Evropy částečné zatmění Slunce jsme mohli pozorovat před 6 lety 20. března 2015.

Jestliže Měsíc na své dráze kolem Země projde mezi Sluncem a Zemí tak, že měsíční stín obklopen polostímem dopadne na zemský povrch, pak v místech, nacházejících se v měsíčním stínu (nebo polostínu) můžeme pozorovat úplné (nebo částečné) zatmění Slunce.

Rozměry stínu a polostínu závisí na vzdálenostech mezi Sluncem, Zemí a Měsícem a také na výšce Slunce nad obzorem v dané oblasti. V důsledku pohybu Měsíce kolem Země se měsíční stín (stejně tak polostín) rychle přemísťuje po zemském povrchu od západu k východu. Z toho důvodu je úkaz úplného zatmění pro určité místo na Zemi časově omezen a může trvat nejdéle asi 7,5 minuty. Částečná zatmění Slunce mají mnohem delší dobu trvání, nejdéle však asi 2,5 hodiny.

V místech na zemském povrchu, kde se pohybuje plný měsíční stín, se vytváří pásmo úplného zatmění Slunce. Šířka plného stínu na zemském povrchu je nejvýše 270 kilometrů. Z určitého místa na zemském povrchu lze úplné zatmění Slunce pozorovat jednou za několik století. Ve střední Evropě nastalo poslední úplné zatmění Slunce 11. 8. 1999. V Praze bylo naposled viditelné úplné zatmění 7. 6. 1415, příští nastane až v roce 2135.

Z té části zemského povrchu, kde dopadne polostín, lze pozorovat částečné zatmění Slunce, které je vzhledem k větší šířce polostínu častější (pro dané místo na zemském povrchu). Poslední částečné zatmění Slunce viditelné u nás nastalo 20. 2. 2015 a příští nastane 25. 10. 2022.

Poněvadž Měsíc obíhá po mírně protáhlé dráze, není vždy stejně daleko od Země. Zatmění Slunce tak nemusí být nutně jen úplné, ale také pouhé prstencové (Měsíc leží dál, jeví se úhlově menší než Slunce a naši hvězdu nezakryje dokonale). V obou případech je ale úkaz pozorovatelný jen z úzkého

pásmu na Zemi, kam zrovna dopadá hrot měsíčního stínu.

Měsíc 10. června 2021 ve 12:52 středoevropského letního času (SELČ) projde novem a zároveň díky vhodné vzájemné poloze Slunce, Země a Měsíce nastává zatmění Slunce, které bude v pásmu táhnoucím se od střední Afriky přes Arabský poloostrov, jižní a jihovýchodní Asii až do Oceánie pozorovatelné jako prstencové. U nás toto zatmění uvidíme jako částečné podobně jako lidé v severovýchodní Americe, prakticky celé Evropě a ve velké části Asie.

Zatmění se u nás odehraje vysoko nad jihovýchodem a jihem. Začíná vstupem Měsíce před sluneční disk (tmavý měsíční disk se dotkne slunečního kotouče) v 11:56 SELČ. Maximální fáze zatmění (okamžik, ve kterém tmavý měsíční disk zakryje největší část toho slunečního) nastane ve 12:47 SELČ. Celé zatmění končí v 13:38 SELČ. Celé zatmění bude u nás trvat 1 hodinu a 42 minut a při největším zákrytu bude Měsíc zakrývat kolem 13,5 procent slunečního disku.

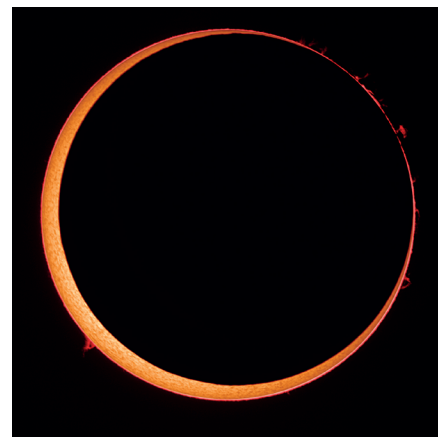
Při pozorování slunečního zatmění je třeba si chránit oči speciálními brýlemi či filtry (obyčejné sluneční brýle nestačí). Pozorování přes dalekohled je ještě nebezpečnější - opět je třeba

mít speciální dalekohled pro pozorování Slunce. Nikdy se nedívejte přímo do Slunce! Vždy si musíme chránit oči speciálními filtry!

Zájemcům o pozorování zatmění doporučuji najít si vhodné pozorovací místo již několik dnů předem. Vyzkoušet si, odkud dobře uvidí na Slunce během poledne. Nejlepším stanovištěm bývá vždy nějaký kopec, kde nepřekáží stromy, budovy atd.

Červnovým částečným zatměním začíná poměrně bohaté období na sluneční zatmění viditelná v Česku v následujících 10 letech. Do roku 2030 se dočkáme ještě 6 dalších částečných zatmění, nejvýraznější bude v srpnu roku 2026. Další nejbližší se odehraje již příští rok 25. 10. 2022 a Slunce při něm bude z území Česka zakryto téměř z 50 procent.

Roman Strzondala

Zdravá výživa

Andělíka

Otevíráme v Jablunkově 1. 6. 2021

Kde nás najdete?

Mariánské náměstí 4 – prostory prodejny Amon Elektro

Kdy?

Po – Pá 8:00 – 17:00

So 8:00 – 12:00

Co u nás nakoupíte?

Bylinné směsi, čaje, tinktury, bezlepkové potraviny, oříšky, suché plody, kosmetiku a další sortiment.

Andělíka lékařská
Angelica archangelica

Zpravodaj mostecký - mosteckí ■ Periodický tisk územního samosprávného celku ■ Vychází: jednou měsíčně, **zdarma**

Adresa redakce: zpravodaj@mostyujablunkova.cz, tel. 558 337 911 ■ Číslo: 06/2021 ■ Den vydání: 1. 6. 2021

Evidenční číslo: MK ČR E 12343 ■ Vydavatel: **Obec Mosty u Jablunkova**, Mosty u Jablunkova 800, 739 98, IČ 296 953
Grafické zpracování a tisk: **Grafia Nova, s. r. o., Zašová u Valašského Meziříčí** ■ Uzávěrka příštího čísla: **18. 6. 2021**

Redakce si vyhrazuje právo příspěvků krátit ■ Neprošlo jazykovou úpravou